

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare odată în săptămână: DUMINECA

Prețul Abonamentului :
 Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr.
 " " " " pe 1/2 an 2 " 50 "
 " România și străinătate pe an . 14 franci
 " " " " pe 1/2 an 7 "

Prețul inserțiunilor :
 Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
 edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până
 la 150 de cuvinte, 3 fl., până la 200 de cu-
 vinte, 4 fl., de aci în sus 5 fl.

Correspondențele se adresează redacțiunii
 „FOAIA DIECESANĂ“;
 eară banii de prenumerațiune și inserțiuni la
ADMINISTRAȚIA
 Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș

Sinodul eparhial

al diecesei gr. or. române a Caransebeșului, întrunit în
 Caransebeș la Dumineca Tomei, adevă în 24. Aprile 1894.

Sedința a V.

ținută în 26 Aprile 1894, la 10 ore a. m.

Președinte :
 Prea Cuviosul Părinte Arhimandrit
 Filaret Musta.

Notariu :
 Dr. Petru Cornean.

44. Se ceteșce protocolul ședinței a III-a, și
 Se autentică.
45. Presidiul aduce la cunoșciința Sinodului, că în
 conformitate cu concludul Nr. prot. 21, adus în ședința
 a III-a, a espedat la adresa Pré Sântitului Domn Epis-
 cop telegrama despre votul Sinodului, în urma căreia
 apoi Pré Sântia Sa și-a esprimit mulțemita Sa pentru
 atențiunea arătată.

Se ia la cunoșciință, érá telegrama adresată Pré
 Sântiei Sale să alătură la protocol sub . . .

46. Presidiul aduce la cunoșciința Sinodului, că de-
 putatul Vladimir Spătariu, avënd cause urgente, s'a rogat
 a i-se da concediu pe ședințele următoare, ceace i-sa și
 acordat.

Se ia spre știință.

47. Deputații aleși în două cercuri, și anume, Dr.
 Traian Badescu opteză pentru mandatul cercului Bo-
 zovicu și abdice de mandatul cercului Teregova; érá
 Dr. Ioan Popovicu opteză pentru cercul Bozovicu și
 abdice dela mandatul cercului Mehadia.

Se ia spre știință, érá Venerabilul Consistoriu die-
 cesan să însărcinează a dispune cele de lipsă pentru ale-
 gerea unui deputat preoțesc în cercul electoral al XVII.
 Teregova, și a unui deputat mirean în cercul electoral
 al XVIII. Mehadia.

48. Comisiunea finanțială prin raportorul ei Virgil
 Tomiciu referéză asupra raportului Consistoriului diecesan
 despre starea fondurilor și a restanțelor lor.

Fiind raportul tipărit și împărțit între membrii
 Sinodului comisiunea propune, ca considerându-se de cetit
 să se ia la cunoșciință.

Sinodul, după unele desluciri date de deputatul Tra-
 ian Barzu, ca asesor referinte al senatului epitropesc,

Ia la cunoșciință raportul Consistoriului diecesan
 despre starea fondurilor și a restanțelor lor.

49. Acelaș referéză asupra raportului Consistoriului
 diecesan ca senat epitropesc despre liquidarea restanțelor
 în convențiunea episcopescă și a speselor deputațiilor si-
 nodali și congresuali, propunënd, ca raportul să se ia la
 cunoșciință cu aceea, ca Venerabilul Consistoriu diecesan
 să stăruescă cu aceeași energie și pe viitoriu pentru în-
 cassarea restanțelor.

La acésta propunere deputatul Constantin Radulescu
 face amandamentul, ca pe viitoriu restanțele să se spe-
 ciseze, aretându-se prin un conspect separat starea lor
 cu finea celor doi ani din urmă espirați.

Primindu-se atât propunerea comisiunei cât și aman-
 damentul deputatului Constantin Radulescu, — Sinodul
 enuncie :

Raportul Consistoriului diecesan ca senat epitropesc
 despre licuidarea restanțelor în convențiunea episcopescă
 și în spesele deputațiilor sinodali și congresuali se ia la
 cunoșciință cu adausul, ca Venerabilul Consistoriu diecesan
 să stăruescă cu aceeaș energie și pe viitoriu pentru în-
 cassarea restanțelor; apoi, ca pe viitoriu restanțele să se
 speciseze, arătându-se prin uu conspect separat starea
 lor cu finea celor doi ani din urmă espirați.

50. Acelaș referéză despre operatul de licuidare a
 restanțelor în pretensiunile de arendi ale sesiunilor pa-
 rohiale reduse începënd dela anul 1873 până la finea
 anului 1881. La propunerea comisiunei finanțiale Sinodul
 decide :

Aceea parte a raportului Consistoriului diecesan
 prin carea să arată, că începënd dela anul 1888 aren-
 dila sesiunilor încurg regulat se ia la plăcută cunoșciință.
 În ceace priveșce ștergerea restanțelor neincassabile,
 cauza să redă Consistoriului diecesan, ca din punct de
 vedere juridic să facă proximului Sinod raport detaliat.

51. Acelaș referéză asupra raportului Consistoriului
 diecesan, ca senat epitropesc, în obiectul cumpărării do-
 miniului din Visag.

Fiind raportul tipărit și împărțit între membrii Sinodului, la propunerea comisiei financiare se consideră de cetit și se enuncie :

Având în vedere, că la cumpărarea domeniului din Visag Consistoriul diecesan a ținut cont de interesele diecesei; apoi având în vedere, că din actele prezentate se constată, că cumpărarea acesta este avantajoasă atât din punct de vedere religios-moral cât și financiar, Sinodul eparhial aprobă cumpărarea bunului din Visag.

52. Acelaș referă în obiectul cererii sinodului protopresbiteral al Caransebeșului, ca Sinodul eparhial să autorizeze Consistoriul diecesan, de a permite în mod excepțional acelor comune, care au dat dovezi despre corectă și conștiințioasă administrare a averilor bisericicești, ca să-și administreze averile bisericicești în modul de până acum, respective dând împrumuturi la privați pe lângă asigurare ipotecară. La propunerea comisiei financiare

Sinodul eparhial nu se află îndemnat de a modifica concludul său Nr. prot. 94 ex. 1892.

53. Acelaș referă asupra propunerii Consistoriului diecesan ca văduvei Maria, fosta soție a repositului catichet și profesor la preparandia comună din Arad Ioan Rusu să i-se voteze un ajutoriu anual de 40 fl.

La propunerea comisiei financiare

Sinodul votează văduvei Maria Rusu suma de 40 fl. la an.

54. Rugarea comitetului parohial din comuna Haucești pentru iertarea împrumutului din fondurile diecesane în suma de 200 fl., la propunerea comisiei financiare,

Se derivă Consistoriului diecesan spre competența decideră.

55. Rugarea comitetului parohial din Târnova de a i-se reduce competența convenției și a speselor deputaților sinodali și congresuali, la propunerea comisiei financiare

Se dă Consistoriului diecesan spre competență decideră.

56. Petițiunea comitetului parohial din comuna Tolvația, de a se ierta interesele restante după împrumutul luat din fondurile diecesane, la propunerea comisiei financiare

Se derivă Consistoriului diecesan spre rezolvire.

57. Referitoriu la rugarea comunei bisericicești din Varadia de a i-se încuviința și pe anul viitoriu suma de 200 fl. ca ajutoriu pentru susținerea școlii comisiei financiare propune, eră

Sinodul eparhial votează și pe anul viitoriu 1895 suma de 200 fl. ca ajutoriu pentru susținerea școlii confesionale din Varadia, având acest ajutoriu a se lua în preliminarul anului 1895.

Totdeodată se îndrumă credincioșii din numita comună Varadia, ca ei să stăruie de a-și afla însuși mijlocele necesare pentru susținerea școlii pe viitoriu.

58. În privința bilanțului și inventariului Tipograși Librăriei diecesane pre anul 1893, la propunerea comisiei financiare Sinodul decide :

Bilanțul și Inventariul Tipografiei și Librăriei diecesane pe anul 1893. se aprobă, și se dă absolutiv.

59. Referitoriu la raportul comisiei pregătitoare despre scontrarea casei diecesane la propunerea comisiei financiare Sinodul enuncie :

Resultatul revisiunii și a scontrării casei diecesane se ia la cunoștință.

60. Comisiunea financiară prin referentul ei Virgil Tomiciu raportează despre rugarea mai multor locuitori din Visag și Petrușa (Vecseház) de a li-se vinde o parte din domeniul din Visag.

Comisiunea financiară comunică că n'a intrat în dezbateră meritorială a acestor petițiuni, din cauza că, precum se vede din relațiunea Consistoriului diecesan despre cumpărarea acestui dominiu, însuși Consistoriul a contemplat vinderea pe calea parcelării a circa (1000) una mie jugere de pământ.

Deci comisiei propune, eră Sinodul decide :

Consistoriul diecesan se îndrumă a face propuneri concrete privitoare la casuri de această natură Sinodului proxim, eventual precum în alte casuri de vințeri, cumpărări sau schimbări se se folosescă de dreptul său în înțelesul concludului sin. Nr. prot. 65 ex 1890, de sine înțelegându-se că sub propria sa responsabilitate materială.

61. Comisiunea bisericicească prin referentul ei Dr. George Popoviciu raportează asupra petițiunii comunei bisericicești Ruginos pentru un ajutoriu din fondurile diecesane în scopul renovării edificiului bisericesc.

La propunerea comisiei bisericicești Sinodul decide :

Cererea comunei bisericicești Ruginos nu se încuviințază, fiind-că starea financiară a diecesei nu permite acesta.

62. Aceeași comisiune raportează despre petițiunea preotului Maxim Novacovicu din Ghêrbovăț pentru votarea unui ajutoriu în bani.

La propunerea comisiei Sinodul decide :

Având în vedere că preotul Maxim Novacovicu a primit în anul trecut dela Consistoriul diecesan ajutoriu în bani, și că starea financiară precară a diecesei nu permite, — cererea nu se încuviințază de astă dată.

63. Aceeași comisiune raportează despre rugarea mai multor locuitori din Lăpușnic pentru întregirea parohiei de acolo.

Petițiunea se transpune Consistoriului diecesan spre competență afacere,

64. Rugarea comitetului parohial din Silagi pentru un ajutoriu în bani, la propunerea comisiei bisericicești,

Se derivă Consistoriului diecesan spre competență pertractare.

65. Petițiunea lui Trifu Curuța și trei conșoți din Șipet, prin care se solicită resorvarea arătărilor făcute contra preotului lor Teodor Cioloca, la propunerea comisiei bisericicești

Se transpun Consistoriului diecesan spre a îngriji de rezolvirea cauzei în timpul cel mai scurt posibil.

66. Comisiunea bisericicească prin referentul ei Dr. George Popoviciu raportează despre concludul sinodului protopresbiteral al Bocșei-moantane referitoriu la dotațiunea protopresbiterului Maxim Popoviciu cu două sesiuni parohiale reduse, și face următoarea propunere :

„Considerând, că atât pentru dotațiunea corespunzătoare a parohului cât și a protopresbiterului au datorința a îngriji parohia și protopresbiteratul;

Considerând, că din partea protopresbiteratului Bocșei-montane nu-să face nici un ofert, și așa nu se satisface concludului Nr. 66 protoc. ex 1893 a Sinodului eparhial: așa concludul, respective reprezentațiunea sinodului protopresbiteral al Bocșei-montane să restituie cu atât mai vârtos, că de o parte motivele aduse înainte în reprezentațiune nu se pot accepta, de altă parte diecesa nu dispune de mijloce pentru dotațiunea protopresbiterului, având sesiunile parohiale reduse din Jidovini și Fizeși altă menițiune.“

După o desbatere mai îndelungată la carea au luat parte deputații Martin Țapu, Titu Hațeg, Stefan Antonescu, — referentul comisiunii bisericesci Dr. George Popoviciu în numele comisiunii abstea dela propunerea de mai sus și face următoarea nouă propunere:

„Concludul sinodului protopresbiteral al Bocșei-montane să redă cu înviațiunea de ase satisface concludului Nr. 66 prot. ex 1893.“

Deputatul Dr. Traian Badescu primesce de a sa propunerea primă a comisiunii și susținându-o rógă de a se pune cauza la vot.

Luând parte la desbatere și deputatul Ioan Marcu, și după-ce mai ia cuvântul referentul comisiunii bisericesci Dr. George Popoviciu pentru noua propunere a comisiunii érá deputatul Dr. Traian Badescu pentru propunerea primită de a sa, — se pun propunerile la vot și se primesce propunerea susținută de deputatul Dr. Traian Badescu.

Deci se enuncie ca decis:

Considerând, că atât pentru dotațiunea corespunzătoare a parohului cât și a protopresbiterului au datorința a îngriji parohia și protopresbiteratul;

considerând, că din partea protopresbiteratului Bocșei-montane nu se face nici un ofert, și așa nu se satisface concludului Nr. 66 protoc. ex 1893 a Sinodului eparhial: așa concludul, respective reprezentațiunea sinodului protopresbiteral al Bocșei-montane să restituie cu atâta mai vârtos, că de o parte motivele aduse înainte în reprezentațiune nu se pot accepta, — de altă parte diecesa nu dispune de mijloce pentru dotațiunea protopresbiterului, având sesiunile parohiale reduse din Jidovini și Fizeși altă menițiune.

67. Acelaș referent raportéză în obiectul apelațiunii sinodului parohial din Mércina contra decisului consistorial ddto 12 Octomvrie 1893 Nr. 2686 B. referitoriu la jumătatea de sesiune parohială de acolo, ce a folosit-o reposatul protopresbiter al Vêrșetului, érá acuma o foloseșce adm. protopresbiteral al Vêrșetului.

Apelațiunea sinodului parohial din Mércina se transpune Consistoriului diecesan din motivul, că Sinodul eparhial nu este for de apelațiune.

68. Acelaș raportéză despre două petițiuni a mai multor locuitori din Mércina, dintre care în una întrată deadreptul la Sinod să cere pe sama fondului școlariu, érá în ceealaltă întrată prin deputatul I. E. Țeran, se

cere séu pe sama fondului școlariu séu pentru dotațiunea preotului jumătatea de sesiune parohială de acolo, ce a folosit-o reposatul protopresbiter al Vêrșetului, érá acuma o foloseșce adm. protopresbiteral al Vêrșetului.

Ambele se consideră de resolve sub Nr. protoc. precedent 67.

69. Comisiunea verificătoare prin referentul ei Patriciu Drăgălina propune verificarea deputatului mirén Titu Hațeg, ales în cercul al IV. Făget, fiind actul electoral în ordine și neatăcat prin protest.

Sinodul verifică alegerea deputatului Titu Hațeg.

70. Aceeași comisiune propune verificarea deputatului mirén Dr. Lazar Simon, ales în cercul al VIII. Ghilad, fiind actul electoral în ordine și neatăcat prin protest; apoi ca pe basa petițiunii sale să i-se acordeze concediu pe întréga sesiune presentă.

Sinodul verifică alegerea deputatului Dr. Lazar Simon, și totodată îi acórdă concediul cerut pe întréga sesiune presentă.

Fiind timpul înaintat să defige ținerea ședinței proxime pe după amădădi la 5 ore, érá ședința presentă să rēdică.

Ședința VI.

ținută în 26 Aprile la 5 ore p. m.

Președinte: Notariu:
Fraș Cuvioșia Sa Părintele arhimandrit Dr. Alexandru Birescu.
Filaret Musta.

71. Se dá cetire protocolului ședinței a 5. și cu puține modificări

Se autentică.

72. Presidiul presintă credenționalul deputatului din cler Trifon Miclea, împreună cu cererea de a i se acorda concediu pe întréga sesiune.

Se transpune comisiunii verificătoare.

73. Presidiul presintă o plenipotență a mai multor credincioși din Lăpușnic în cauza întregirei parohiei vacante de acolo.

Se transpune comisiunii bisericesci.

74. Deputatul Dr. Alecsandru Mocsonyi face următoarea propunere: „Consistoriul diecesan se îndrumă a face Sinodului proxim un raport special asupra pozițiunii 1. tit. „fondul pentru acoperirea convențiunii episcopesci” din preliminarul Consistoriului diecesan ca senat epitropesc pe anul 1893, ca pe baza acelui raport Sinodul se pótă aduce conclusele necesarie.“

Propunerea acésta să declară de urgentă și

Sinodul primindu-o o rēdică la valóre de conclud.

75. Comisiunea specială prin referentul ei Ioan Ionașiu raportéză în cauza fondurilor școlare din fostul confiniu militar.

La propunerea comisiunii speciale Sinodul enuncie:

Cauza se ține deocamdată în suspens, având a se resuscita la timp potrivit.

76. Aceeași comisiune specială raportéză despre reprezentațiunea Consistoriului diecesan făcută cătră dieta țerei din incidentul pertractării proiectului de lege refe-

ritoriu la salarisarea învățătorilor, precum și despre cuvântarea rostită de Pre Sântitul Episcop diecesan în casa magnaților.

La propunerea comisiei,

Sinodul eparhial ia actele la cunoștință și mulțumește Pre Sântitului Episcop diecesan Nicolae Popea pentru pașii întreprinși în cauză. Atât reprezentățiunea, cât și cuvântarea se alătură la protocol sub....

77. Comisiunea specială raportază asupra provocării Înaltului ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiunea publică în obiectul declarării dacă suntem învoiți ca profesorii dela institutul pedagogic să între în institutul de pensiuine al statului.

Se remite Consistoriului diecesan cu însărcinarea, ca să înainteze proximului Sinod o propunere detaliată și motivată.

78. Tot aceeași comisiune specială raportază asupra ordinațiunei Înaltului Ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiunea publică emanată către comitetele administrative ca se cerceteze care învățători nu știu ungurește și a căror aplicare dintre aceștia trebuie nimicită.

La popunerea comisiei,

Sinodul însărcinează Consistoriul diecesan, ca punându-se în conțelegere cu celelalte Consistore gr. ort. române, din provincia noastră metropolitană, să facă reprezentățiune la guvernul țerei; și deoțrece cauza atinge întręga Metropolie, să se subștărnă congresului național bisericesc proxim.

79. Aceeași comisiune specială raportază în cauza disolvărei cu brachiu a adunărei despărțemântului Logoj a reuniunei învățătorilor din diecesă, ținută în Sacul la 11 Novembre 1893.

Comisiunea specială propune, ără Sinodul enuncie:

Constatându-se din actele prezentate că Consistoriul diecesan a întreprins imediat pașii de lipsă în această afacere și a obținut în parte și satisfacție, Sinodul ia la cunoștință cele îndeplinite.

80. Tot comisiunea specială prin referentul Ilie Trăilă raportază în obiectul adresei făcute de tinerimea română din Transilvania și Ungaria către Sinodul eparhial cu privire la proiectele de legi politico-bisericești ale guvernului.

La propunerea comisiei Sinodul enuncie:

Scrisoarea sosită la adresa Sinodului în 21 Aprilie a. c. sub Nr. prot. 35 fiind anonimă nu se pôte lua în pertractare.

81. Raportorul comisiei petiționare I. E. Teran referază asupra petițiunei preotului Ioan Alecsandrescu din Clopodia pentru un ajutoriu anual.

Se derivă Consistoriului diecesan spre competență afacere.

82. Tot același raportază asupra petițiunei învățătorului pensionat Savu Mustăția din Remetea-Pogănicu contra preotului de acolo Nicolae Sciopone, și asesorul consistorial Ioan Ionașiu.

Cauza fiind de natură administrativă să derivă Consistoriului diecesan spre competență afacere.

83. Raportorul comisiei școlare Gerasim Sêrbu referază asupra rugărei catihetului Mateiu Ignea din Logoj de a i-se rēdica remunerațiunea cu 50 fl.

Petițiunea să consideră de resolută prin conclusul sinodal Nrul prot. ... a sesiunei prezente, cu carele remunerațiunea petentului s'a rădicat dela 50 fl. la 100 fl.

84. Se pune la ordinea zilei restaurarea senatului școlariu și epitropesc al Consistoriului diecesan pe noul period de 3 ani, și spre scopul acesta pe câteva minute pentru consultare,

Ședința se suspinde.

Redeschidându-se ședința se constată că sunt 38 de deputați preșenți, apoi se pășese la alegere, dându-și la apelul nominal fie-care deputat ședula de votare.

Numerându-se ședulele date se constată, că numărul lor coincide cu numărul votaților.

Resultatul votărei este că s'au ales:

I. În senatul școlariu:

Asesor ordinaru:

1. Ioan Ionașiu cu 36 voturi.

Asesori onorari din preoți:

2. Andreiu Ghidiu cu 38 voturi

3. George Gașpar cu 38 voturi.

4. Mihail Juica cu 38 voturi.

5. George Pepa cu 38 voturi.

din mireni:

6. Ilie Curescu cu 38 voturi.

7. Ioan Nedelcu cu 38 voturi.

8. Patriciu Drăgălina cu 38 voturi.

9. Constantin Radulescu cu 38 voturi.

10. Titu Hațeg cu 38 voturi.

11. Ioan Mareu cu 38 voturi.

12. Ioan Oprea cu 38 voturi.

13. George Martinescu cu 38 voturi.

II. În senatul epitropesc:

Asesor ordinaru:

1. Traian Barzu cu 38 voturi.

Asesori onorari din preoți:

2. Teodor Cioloca cu 38 voturi.

3. Aron Bartolomeiu cu 38 voturi.

4. Nicolae Sciopon cu 38 voturi.

5. Ioan Stoian cu 38 voturi.

din mireni:

6. Alecsandru Stancoviciu cu 38 voturi.

7. George Baiașiu cu 38 voturi.

8. Ioan Peția cu 38 voturi

9. Iulian Ianculescu cu 38 voturi.

10. Ioan Budințan cu 38 voturi.

11. Ioan Popoviciu cu 38 voturi.

12. Iuliu Petric cu 38 voturi

13. Ioan Topal cu 38 voturi.

Presidiul enuncie pe aci numiții de aleși asesori consistoriali în senatul școlariu și cel epitropesc.

Fiind timpul înaintat ședința următoare se anuncie pe 27. Aprile st. v. la 9 ore a. m. ără cea presentă să închide.

Reuniunea învățătorilor din diecesa noastră

Comitetul reuniunii învățătorilor români gr. or. dela școalele confesionale din diecesa Caransebeșului a ținut în Caransebeș, la Dumineca Tomii, ședința sa, în care s'au pertractat și decis următoarele:

a) Raportul presidiului despre activitatea sa dela ultima adunare generală până în ziua de azi, precum și despre întreaga stare a reuniunii, s'a luat la cunoștință.

b) Raportul presidiului despre activitatea despărțimintelor: Bocșa, Vêrșet, Buziaș, Făget, Logoj și Caransebeș, cari au ținut adunările prescrise și au dezvoltat activitate didactică, — s'a luat asemenea la cunoștință, avisându-se celelalte despărțăminte la împlinirea datorințelor impuse prin §. 36 din statute

c) Membrii reuniunii să fie provocați a-și plăti taxele lor curente și o parte din restanții.

d) Să se facă un „Apel“ către publicul român pentru a dona opuri științifice pe sama bibliotecii reuniunii.

e) Propunerea membrului învățătoriu Ioan Constantinoviciu în obiectul înființării unui organ propriu al reuniunii s'a remis autorului spre a prelucra un proiect mai detaliat, în care se arete modalitatea înființării unui atare organ.

f) Propunerea membrului Iuliu Vuia din Banat-Comloș, ca reuniunea să stărue la înființarea unei esposițiuni permanente de recuisite de învățământ cu sediul în Caransebeș, rămâne în suspens.

g) Nota consistoriului diecesan prin care despărțămintele reuniunii sunt avisate, că adunările acelora nu au a se însinua la autoritățile publice, să se publice în foi și să se comunice cu despărțămintele.

h) Adunarea generală iubilară de 25 ani ai reuniunii să se țină în Logoj la 15/27 August a. c.

Din incidentul iubileului să se edeie un almanah, care să cuprindă

a) Istoricul reuniunii, cum s'a înființat, dezvoltat și înaintat; apoi progresele în partea didactică, intelectuală, administrativă, materială și socială.

b) Cu ce a contribuit reuniunea în decurs de 26 de ani la înaintarea învățământului poporal, expunând cu numele disertațiunile și lecțiunile practice ținute în adunările generale și ale despărțămintelor.

c) Să cuprindă membrii reuniunii, numele și biografii scurte ale funcționarilor reuniunii etc.

Cu redactarea astuifel de almanah ori raport s'a concretizat notariul general al reuniunii, dl Ioan Marcu.

Comitetul reuniunii a mai decis a se publica următoarea Notă a venerabilului Consistoriu din Caransebeș:

„Nr. 268 și 404 Sc./1894.

„On. Presidiu al Reuniunii învățătorilor gr. or. din diecesa Caransebeșului, în Bocșa-montană.

„În 11 Noemvrie a. tr. despărțământul Logojulului al Reuniunii învățătorilor noștri, ținând adunarea ordinară în Sacul, primpretorul Vasilie de Fogarassy a disolvat cu jandarmii această adunare sub cuvânt, că n'a fost însinuată.

„De oare-ce în înțelesul statutelor Reuniunii învățătorilor astfel de adunări nu trebuie însinuate la auctoritățile politice, Consistoriul nostru văzând prin aceasta vătămata autoritatea bisericeii noastre, a remonstrat la înaltul Ministeriu reg. unguresc de interne cerând satisfacție pentru injuria comisă de către numitul primpretor în contra bisericeii.

„Înaltul Ministeriu însă susținând, că Reuniunea învățătorilor este o societate de caracteir privat, nu crede că prin sus atinsa disolvare este vătămata biserica noastră și așa nu s'a aflat îndemnat a pedepsi pe primpretorul, ci a dispus, că auctoritățile politice pe viitoriu să nu mai pretindă însinuarea adunărilor de despărțăminte.

„Ear' onoratul oficiu de Vice-Comite cu datul de 18 Faur a. c. Nr. 45.335/1893 pe lângă exprimarea părerii de rău pentru această întâmplare, ne comunică ordinațiunea prin care li-să demândă preturelor cercuale ca să nu pună nici o pedecă adunărilor de despărțăminte ale Reuniunii învățătorilor noștri.

„Care ordinațiune o alăturăm onoratului presidiu în copie spre a o da în cunoștința tuturor despărțămintelor Reuniunii.*)

Caransebeș din ședința consistorială ținută în 25 Februarie 1894, Episcopul diecesan Nicolae Popea m. p.“

Această Notă a Venerabilului consistoriu diecesan din Caransebeș dinpreună cu ordinațiunea Vicecomitelui din comitatul Caraș-Severin, să comunice onoratelor despărțăminte ale reuniunii noastre învățătorești din Diecesa Caransebeșului, pe lângă indegetarea, că ținerea adunărilor de despărțăminte ale Reuniunii învățătorilor noștri, nu au a se însinua autorităților politice.

Bocșa-montană în 5/17 Maiu 1894. Pentru Comitetul Reuniunii: *Ioan Marcu*, notariul general al reuniunii.

*) Ordinațiunea în traducere română:

„De la vicecomitele comitatului Caraș-Severin.

Nr. 45,334/1894 vicecom.

Ilustre Domnule Episcop!

În necs cu reprezentațiunea Ilustrității Voastre adresată Esceleției Sale domaului ministru de interne în contra protopretorului cercului Timiș, Vasilie Fogarassy, în cauza disolvării adunării învățătorilor români gr. or. din districtul Logojulului, întruniți în comuna Sacul, am onoare a Vê transpune cu tot respectul decusul meu adus în aceasta afacere pe basa investigațiunei prealabile, precum și aclusele alăturate sub /1. Comunicându-Vê cea mai accentuată expresiune a regretului meu față cu cele întâmplare, permiteți Ilustrității Voastre totodată a spera, că acest decus al meu adus, între împrejurările actuale, amăsura dreptății, va fi capabil a da satisfacțiunea dorită atât Ilustrității Voastre cât și reuniunii învățătorilor de sub conducerea înțeleaptă a Ilustrității Voastre. — Priimiți Il. V. sincera expresiune a distinsei mele considerațiuni. Logoj în 18 Februarie 1894. *Litsck* m. p. vicecomite.“

Academia română

(Urmare)

Publicațiunile Hurmuzaki și cercetări istorice.

Marea publicațiune istorică, care se face cu cheltuiala statului, sub auspiciile Academiei și sub numele nemuritoriului Eudocsiu Hurmuzaki, a continuat dezvoltarea ei și în anul trecut, atât prin tipărire de volume noue, cât și prin procurarea de documente de prin diferitele archive străine.

1. *Tomul II partea 4*, format din documente din anii 1531—1552, adunate din diferite publicațiuni străine de dl N. Densușianu, s'a terminat. Acest volum, de 99 coale cuprinde 446 documente.

2. *Tomul VIII*, format din documente din arhivele dela Veneția și din alte arhive străine, precum și din colecțiunile de documente originale, ale Academiei, începute a se tipări înaintea sesiunii trecute. Tipărirea s'a continuat sub îngrijirea D-lui Ioan Slaviciu, și s'au tipărit coalele 62—67. Acest volum este terminat și cuprinde 758 documente din anii 1376—1650; el va fi încheiat cu un indice alfabetic al materiilor.

3. *Tomul IX*, continuarea celui precedent, este format din documente de aceeaș natură și origine, și va cuprinde anii 1650—1800. Din el s'a tipărit până acum 21 coale, cuprinzând 217 documente.

4. *Tomul V*, al *Suplementului I*, s'a format din documente procurate de mine și privitoare la istoria țării din întâia jumătate a secolului present. El s'a tipărit întreg sub îngrijirea dlui C. Colescu-Varatic și formează un volum de 86 coale, cuprinzând 325 documente din anii 1822—1838.

5. *Tomul VI*, din acelaș suplement continuând pe cel precedent, va cuprinde documente din anii 1839—1849. Din el s'a tipărit până acum 19 coale, cuprinzând 63 documente.

6. *Tomul II*, din *Suplementul II*, cuprinzând documente din arhivele și bibliotecile polone, a început a se tipări sub îngrijirea dlui Ioan Bogdan. El va cuprinde documente din anii 1601—1780. S'au tipărit până acum 15 coale cu 64 documente.

7. S'a continuat lucrarea, care se face de câți-va ani la Constantinople, pentru a se procura copii de pe documente istorice din arhivele instituțiilor ortodoxe grecești din Turcia.

8. De asemenea s'au continuat fără întrerupere cercetările și decopierile în arhivele din Sibiu și din alte orașe ale Transilvaniei, sub conducerea dlui arhivaru Fr. Zimmermann. În anul trecut s'au procurat 275 documente din secolii XIV—XVIII, de o valoare deosebită pentru cunoașterea relațiilor neînclinate și felurite între țările române și vecina Transilvanie.

9. S'au legat relațiuni, prin ajutorul cărora se se procure din unele arhive rusești copii de documente privitoare la raporturile dintre principate și vecinul imperiu în secolul XVIII și la începutul secolului XIX. În urma acestor relațiuni, s'a și primit un număr de copii de documente.

10. Din *Fragmente istorice* au mai rămas a se tipări în limba germană tomul VI, care este a se forma din note separate și diferite extracte din documente, făcute de răposatul E. Hurmuzaki.

Mai este asemenea a se tipări în anul viitoriu tomul II al *Fragmentelor* în traducerea română făcută de dl Ioan Slaviciu, conform dispozițiilor luate în anii trecuți.

11. La 25 Ianuarie a. e., dl ministru al instrucțiunii publice a binevoit a cere informațiuni asupra modului în care s'a cheltuit suma acordată prin bugetul statului Academiei pentru această publicațiune, spre a înforma subcomisiunea bugetară a adunării deputaților. Delegațiunea, pe lângă o arătare amănunțită a cheltuelilor publicațiunii în anii bugetari 1891—92, 1892—93 și 1893—94, a tipărit în mai multe exemplare și a trimis ministerului instrucțiunii publice și corpurilor legiuitoare, spre a se distribui membrilor lor, espunerea generală aici anecsată asupra veniturilor și cheltuelilor acestei publicațiuni de când ea se adă în administrarea Academiei, adecă dela anul 1880 până acum.

12. *Documentele privitoare la Istoria românilor* constau din 24 volume, ce cuprind din anii 1199—1780 12,052 documente, dintre cari 2717 sunt adunate de Hurmuzaki, iar 9335 sunt adause de Academie.

Biblioteca.

Știri mai amănunțite despre creșterea colecțiunilor, cari formează biblioteca Academiei, și despre lucrările făcute pentru organizarea și buna lor întreținere și conservare, vi se vor da de comisiunea permanentă, în a cărei sarcină cade supraveghierea bibliotecii. Nu pot să nu amintesc însă, în acest raport de deschidere a sesiunii generale, câte-va donațiuni de o însemnătate deosebită și se atrag atențiunea d-voastre asupra câtorva grabnice trebuințe, cari sunt a se înlătura, pentru ca biblioteca să poată prospera.

Răposatul nostru președinte, neuitatul G. Barițiu, a iubit și s'a interesat de prosperitatea Academiei până în ultimele sale momente. De aceea a dispus, că toată corespondența și toate hârtiile sale să fie depuse și păstrate în biblioteca noastră, spre a servi ca material de studiu pentru istoria lungii epoce a activității sale. La 28 Maiu și la 11 Iunie, dl I. G. Barițiu a predat bibliotecariului Academiei manuscrisurile și corespondența părintelui seu. Această prețioasă colecțiune s'a pus în ordine și s'a legat formând 22 volume de corespondență și 26 volume de diferite manuscrise și documente.

Colegul nostru venerat și fost președinte, Ioan Ghica, a ales întreaga corespondența sa și a depus la Academie toate scrisorile, pe cari le-a crezut de interes pentru studiarea istoriei evenimentelor contemporane, la cari a luat o atât de mare și de frumoasă parte.

I. P. S. Sa Părintele metropolit al Moldovei și Sucevei Iosif Naniescu, membru onorariu al Academiei a dăruit întreaga sa bibliotecă, compusă din manuscrise, documente și preste 8000 volume tipărite. Această bibliotecă este una din cele mai frumoase din țară. Ea cuprinde cărți în diferite limbi, de cea mai mare valoare

pentru istoria bisericească, pentru științele teologice și pentru vechea literatură românească. O parte din această bogată și prețioasă bibliotecă, și anume 2530 volume, s'a și depus în localul Academiei. Această donațiune este una din cele mai frumoase, ce s'au făcut Academiei române.

Prin donațiuni generoase de acest fel, biblioteca Academiei a crescut și crește în mod neașteptat, din care cauză actualul local a devenit cu totul neîncăpătoriu, încât o parte din bibliotecă a trebuit să fie depusă în magazine. Delegațiunea, conform decisiunii luate de d-voastre la 1 Martie anul trecut, a intervenit pe lângă ministerul instrucțiunii publice, cerând sumele necesare pentru mărirea localului, impusă de creșterea colecțiilor, până când vom fi fericiți a vedea construit localul definitiv.

(Va urma)

Varietăți

Știre personală. Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan *Nicolae Popea* a sosit acasă dela Budapesta Mercuri sara.

Procesul Memorandului s'a finit. Condamnați au fost — după știrile din foi străine — Dr. I. Raț la 2 ani, G. Pop la 1, Dr. Lucaciu la 5, I. Coroian la 2, Dr. Mihali la 2 $\frac{1}{2}$, A. Suciul la 1 și $\frac{1}{2}$, Veliciu la 2, Pațița la 2 $\frac{1}{2}$, Domide 2 $\frac{1}{2}$, Barciuanu 2 $\frac{1}{2}$ ani, Cristea la 8 luni, P. Barbu la 2 luni, Comșa la 8 luni închisoare de stat și speșele procesuale. Ceialți au fost achitați. S'a înșinat recurs de nulitate.

Apel. Scopul reuniunii învățătorilor români gr. or. dela școalele profesionale din diecesa Caransebeșului fiind promovarea educațiunii și instrucțiunii școlare și prin aceste promovarea culturii la poporul nostru român, comitetul numitei reuniuni voind a concurge cu mijloacele de lipsă la ajungerea scopului, între cari se număra biblioteca centrală și cele ale despărțămintelor reuniunii, își permite a îndrepta cătră P. T. public român și în deosebi cătră On. scrietorii și literați români rugarea: a sprijini biblioteca centrală a reuniunii prin donarea de opuri și acelea a le adresa presidiului reuniunii în Bocșa-montană (Német-Bogsán). — Despre opurile ce se vor dona, se va face la timpul său dare de samă în foile noastre române. — Bocșa montană în 8/20 Maiu 1894. — Pentru comitetul reuniunii: *Ioan Ionașiu* m. p. președintele reuniunii. — *Ioan Marcu* notariul general al reuniunii.

Necrolog. Parohul din Satul-nou, *Trifon Militariu*, a reposat Duminecă în 1/13 Maiu a. c. la oarele 7 $\frac{1}{2}$ a. m. și a fost înmormântat Luni în 2/14 Maiu a. c. după amezai la 2 oare. Ceremoniile funebrele le-au sevășit 8 preoți și anume: Nistor Onciu, paroh în Uzdin, Iosif Popoviciu, paroh în Satul-nou, Petru Murgu, paroh în Petrovoselo, N. Brancoviciu, paroh sərb. în Satul-nou, A. Popoviciu, paroh din Nicolint, I. Neagoe, capelan din Petrovoselo, Stefan Popa, paroh în Seleuș, Timoteiu Popoviciu, paroh în Deliblat. Cântările funebrele le-au executat corul din Satul-nou. În biserică s'au ținut 3 cuvântări și anume: după evangelia primă a rostit parohul Petru Murgu — o cuvântare foarte frumoasă, în carea a amintit meritele reposatului față de biserică și națiunea sa, sfirșind cu remas bun cătră mama reposatului și cătră copilașii rămași orfani. După evangelia a treia a rostit capelanul Neagoe o cuvântare, ear după densusul

medicul Dr. Alesandru Pop din Satul-nou. Parohul Militariu fost de naștere din Petrovoselo și a reposat în etate de 44 ani.

— În decursul săptămânei acesteia au reposat în Caransebeș stimatul nostru concetățan *Ignatie Fuszfus*, negustoriu, și talentatul elev de cursul al II de teologie *Liviu Andrieviciu*. În veci pomenirea lor!

Procesul „Vulturului.” Dr. Iustin Ardelean, rectorul „Vulturului” a fost condamnat la 14 zile închisoare de stat și 35 fl. pentru un articol umoristic intitulat: „Țarul Românilor, arhivul Vulturului și monstrosomia.” S'a înșinat recurs de nulitate.

Mulțămintă publică. Societatea teologică-pedagogică: „Ioan Popasu” mulțamește următorilor Domni și Doamne, cari au bine voit a contribui oferte marimonioase în folosul societății, cu ocaziunea: „Sedinței festive” ținute la 24 Aprilie v. a. c., și cuitează pe calea publicității: D-l Dr. G. Popoviciu, protopr. 3 fl.; D-l I. Ph. Müller, farmacist 3 fl.; D-l Sebastian Olariu, protopr. 2 fl.; D-l Al. Manguica, avocat 2 fl.; D-l Dr. P. Corneanu, 2 fl.; D-l Ilie Curescu președ. la Comun. de av. 2 fl.; D-l Const. Pêrvu 2 fl.; Dna N. Corneanu 2 fl. D-l I. Pinciu, protopr. 1 fl. 50 cr.; D-l N. Lupșa, preot 1 fl. 50 cr.; D-l N. N. 1 fl.; D-l Iosif Tămășel, preot în Vrani 1 fl.; D-l G. Sêrbu, prof. 1 fl.; D-l Dr. P. Barbu, prof. 1 fl.; D-l I. Bălan, prof. 1 fl.; D-l E. Hodoș, prof. 1 fl.; D-l A. Sequens, prof. 1 fl.; D-l M. Drăgălina, preot 1 fl.; D-l S. Antonoscu, președ. la sedrea orf. 1 fl.; D-l M. Popoviciu, protopr. 1 fl.; D-l F. Adam, protopr. 1 fl.; D-l Al. Popoviciu, protopr. 1 fl.; D-l Al. Rușdea, preot 1 fl.; D-l G. Popoviciu, preot 1 fl.; D-l A. Ghidiu, protopr. 1 fl.; D-l T. Barzu, referinte la sc. epitrop. 1 fl. D-l E. Btju 1 fl.; D-l S. Logojan 1 fl.; D-l I. Dona 1 fl.; Drnd N. Bogoeviciu 1 fl.; D-l G. Tătucu, preot 1 fl.; D-l I. Pușcan, preot 1 fl.; D-l I. Marcu inv. 1 fl.; D-l M. Țapu, inv. 1 fl.; D-l I. Sacoșan, cococariu 1 fl.; D-l N. Ianculescu 1 fl.; D-l I. Trăilă, adv. 1 fl.; D-l I. Onițiu peșed. la tabla reg. 1 fl.; D-l I. Nemoian, adv. 1 fl.; D-l I. Bocean, tipograf 1 fl.; D-l M. Juica, preot 1 fl.; D-l Dr. N. Oprea, adv. 1 fl.; D-l D. Têrfăloagă, preot 1 fl.; D-l T. Radu 1 fl.; D-l T. Cioloca, preot 1 fl.; D-l D. Popoviciu, arhiv. 1 fl.; D-l I. Saberca, teol. abs. 1 fl.; D-l I. Madincea 1 fl.; D-l P. Valușescu 1 fl.; Dna M. Corneanu 1 fl.; Dna M. Btju 1 fl.; Dna N. Susan 1 fl.; Dna M. Sabeu 1 fl.; Dna N. Sacalazan 1 fl.; Dna N. Tismanariu 1 fl.; D-șoara Iul. Iovescu 1 fl.; — D-l I. E. Țieran, librariu 70 cr.; D-l N. Velcu inv. 70 cr.; D-l O. Puticiu, vicenot. la trib 50 cr.; D-l N. N. 50 cr.; D-l G. Mêran 50 cr. D-l N. Fekete 50 cr.; D-l I. Brăila 50 cr.; D-l M. Dalia inv. 50 cr. D-l P. Petroviciu preot 50 cr.; D-l A. Popoviciu, stud. comercial 50 cr. D-l C. Călțun 50 cr.; D-l N. N. 50 cr.; D-l I. Dumitrescu, preot 50 cr.; D-l G. Popoviciu 50 cr.; Dna E. de Iacobiciu 50 cr.; D-l V. Colariu 40 cr.; D-l I. Rădoi inv. 40 cr.; D-l Z. Ianoșel 40 cr.; D-l N. Duneiu 30 cr. D-l P. Aldescu 25 cr.; D-l I. Lungocea 25 cr.; D-l E. Georgiu teol. 10 cr. — Pentru comitetul societății: *Stefan Otonoga* vice președ. — *Patrichie Rădoi* secretariu.

Invitare la „Maialul“ ce se va aranja la 21 Mai st. v. de corul vocal rom. gr. ort. din comuna *Sudriași-Jupani* în pădurea *dela deal*, drumul Crainicului. Prețul de intrare de persoană 30 cr. de familie 60 cr. NB. Ofertele benevole se se trimită la adresa Dlui George Ionescu, inv. Ele se vor cuita pe calea ziaristică. Programă: 1. *Vino lele* de I. Vidu; 2. *Toaca* de G. Muzicescu; 3. *Ju-nimea parisiăna* de Adam; 4. *Hora Sinaii* de G. Ventura; 5. *Tata Moșu*; 6. *Cât e țara* de W. Nedel; 7. *Salutarea patriei*; 8. *Corona Moldovei*; 9. *Spiritul*; 10. *Calcă române*. După cântare urmează *joc*. — Pentru comitetul aranjatoriu *Traian Tamașu* con. de cor.

Mulțămită publică

Adânc mișcată de numeroasele dovezi despre sinceră și intimă condurere, ce mi s'au manifestat mie și fiilor mei din tristul incident al repozării și al înmormântării urmate în 21 l. c. a mult iubitului și neuitatului meu soț, respective părinte a domnului *Ignatie Fűszfás*, șef și proprietariu al firmei *Eperjesy & Fűszfás* în Caransebeș, aduc prin aceasta în numele meu și al fiilor mei, mulțămitele cele mai adânci, cu deosebire onoratului corp oficiresc, on. diregătoriu reg. ung., on. magistrat orășenesc, on. reuniuni de pompieri din Logoj, Timișoara, Rusberg și din Caransebeș, on. corporațiuni și reuniuni din loc și din afară, tuturor stimatilor colegi, on. corp profesoral dela institutele diecesane române și dela soalele de stat din loc, precum și tuturor amicilor și cunoscuților, carii prin prezența s'au reprezentanții lor, respective prin depunerea de cununi au onorat memoria defunctului.

Caransebeș în 25 Maiu 1894.

Văduva Friderica Fűszfás.

— Pentru manifestările de simpatie și de condurere față de iubitul nostru consăngean, repozatul *Liviu Andreeviciu*, teolog de anul II. aducem prin aceasta mulțămitele noastre onoratului corp profesoral și elevilor dela institutul teologic și cel pedagogic diecesan, corului vocal al elevilor dela aceste institute, precum și onoratului public, care a binevoit a da repozatului onoarea cea din urmă.

Caransebeș în 14/26 Maiu 1894.

Duișii consăngeni.

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de capelan pe lângă neputinciosul preot Ioan P. Neagoe, dela parohia de prima clasă din *St.-János*, se escrie acum a doaua oară concurs cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în Foaia diecesană.

Emolumentele sunt:

A treia parte din toate venitele parohiale, cari în bani gata fac cam 266 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avisați a-și trimite recursele lor, adresate comitetului parohial și in-

struate cu documentele prescise pentru parohii de frunte, Oficiului protopresbiteral gr. or. al *Vêrșetului* în *Srediștea-mică* via *Versecz*, *Nagy-Szredistye*, și se vor presenta în atare *Duminecă*, afară de ziua alegerii, în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în tipic și oratorie.

[26] 2—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Mihaiu Juica* adm. protopresb.

Licitațiune minuendă

Pre baza încuviințării Ven. Consistoriu diecesan ddo 26 Iannarie a. c. Nr. 63 B. se escrie licitațiune minuendă pentru renovarea și acoperirea turnului cu tinichea de aramă a s. biserici gr. ort. rom. din comuna *Dalboșet*, protopresbiteratul *Mehadie*, cu prețul esclamării de 1358 fl. 79 cr. v. a.

Licitațiunea minuendă se va ținea *Marti* în 7/19 *Iunie* a. c. la 2 oare postmeridiane în s. biserică din loc.

Reflectanții sunt poțitiți a se presenta în ziua și oara hotărâtă în comună, având reflectanții a depune la începerea licitațiunii vadiu de 10% în bani din prețul de esclamare.

Planul și specificațiunea de spese se poate vedea ori când la președintele comitetului parohial.

Resultatul licitațiunii întră în putere de drept numai după aprobarea lui din partea Ven. Cons. diecesan.

Dalboșet, din ședința comitetului parohial ținută în 1 *Maiu* 1894.

[27] 2—3

Comitetul parohial.

Tipografia și Librăria diecesană din Caransebeș.

Mare deposit

de hârtii de epistoale, netede, colorate, cu margine de aur, dela ajustarea cea mai simplă până la cea mai fină, și cu inscripțiunea:

„Totul pentru națiune“

10 coale și 10 coverte cu 25 cr. format mai mic 20 cr.

Blanchete de scris

pentru examen 100 buc. cu 50 cr., hârtie de concept
500 coale cu 1 fl. 25 cr., hârtie albă de cancelărie
500 coale cu 2 fl. 50

Covete oficioase

în toate mărimile, albe și colorate, registre comerciale.
Cărți bisericesti cu litere strahune. Ornate preoțesti și requisite bisericesti.

Portretele

Andrei Mureșianu, V. Lucaciu, I. Rațu și
Mihail Eminescu.

Tipografia noastră

esecută bilete de vizită, anunțuri de logodnă și
cununie, anunțuri funebrale etc.